

Edgar Allen Poe - 'De Gestolen Brief' (1844)

1. Bio

Edgar Poe werd geboren in Boston, Massachusetts, als zoon van reizende acteurs, Eliza Poe en David Poe, Jr., die beiden overleden voor hij drie jaar oud was. Poe werd in huis genomen door John Allan, een succesvol zakenman uit Richmond, Virginia. Hij werd niet officieel geadopteerd en nam Allan als z'n tweede voornaam.

Van 1815 tot 1820 werd hij (gedeeltelijk) opgeleid in Engeland. In 1826 schreef hij zich in aan de Universiteit van Virginia, maar bleef daar slechts een jaar. Hij begon te drinken, te gokken, kon zijn vele schulden niet meer betalen en werd weggestuurd. In 1827 liep Poe weg bij de Allans en ging hij bij het leger. Later werd hij ontslagen wegens opzettelijk plichtverzuim.

Zo ging hij bij zijn grootmoeder (langs vaders kant), zijn tante, Mrs Maria Clemm, en zijn nichtje, Virginia Clemm, wonen in Baltimore, Maryland. In 1836 trouwde hij met Virginia, die op dat ogenblik 13 jaar oud was. Hij begon te werken als redacteur en literair criticus. Hij schreef ook verhalen en gedichten, maar met matig succes. Pas met de publicatie van zijn gedicht 'The Raven' in 1845 begon hij literaire erkenning te krijgen.

In 1847 overleed Virginia aan tuberculose. Na haar dood begon Poe de strijd tegen drank en drugs te verliezen. In 1848 probeerde hij zelfmoord te plegen en het daaropvolgende jaar verdween hij gedurende drie dagen. Men vond hem ergens in de goot in de straten van Baltimore in ijzende toestand terug. Enkele dagen later overleed hij. Poe was nooit meer lang genoeg bij bewustzijn om uit te leggen hoe hij in die erbarmelijke toestand terecht was gekomen en hoe het kwam dat hij niet z'n eigen kleren droeg. Volgens onderzoek van de Amerikaanse auteur Matthew Pearl zou Poe overleden zijn aan de gevolgen van een hersentumor. Pearl schreef eerder *The Poe Shadow*, waarin hij in de vorm van een historische detectiveroman de dood van Edgar Poe beschreef.

2. Invloed en inspiratie als detectiveauteur

Als er een 19de eeuwse auteur is die meer dan de anderen nog steeds zijn weg vindt naar nachtkastjes en parasoltafeltjes, is het wel de Amerikaan **E.A. Poe** (1809–1849). Sir Conan Doyle vermeldde zelf "Poe's splendid stories" als een inspiratiebron, maar voegde daaraan toe "though only three in number." Met de slechts drie verhalen: 'Murders in the Rue Morgue,' 'The Mystery of Marie Roget' en 'The Purloined Letter' legde Poe de grondslag van het moderne detectiveverhaal.

De andere verhalen zijn veeleer *mystery tales* die eigenlijk rond eenzelfde vraag draaien: 'wat is er precies gebeurd?', 'wat is er echt of verzonnen'? Wellicht zag Poe de detectiveverhalen dan ook niet als een apart genre, maar als een variatie op het mysterieverhaal.

In die zin zou men Poes mysterieverhalen met hun aandacht voor het bovennatuurlijke typisch 'romantisch' kunnen noemen en de detectiveverhalen over de mens en zijn daden 'realistisch'. De aandacht

verschuift van het mysterie 'buiten de mens' naar het mysterie 'in de mens': waarom en hoe pleegt iemand een misdaad?

3. Broodschrijvers

Het moet ook worden opgemerkt dat Poe zich in moderne socio-economische situatie bevindt. Waar voordien auteurs dikwijls tot de aristocratie behoren en alleen maar boeken kunnen schrijven omdat ze niet (echt) een job te vervullen hebben, krijgen we in de 19de eeuw auteurs die **om den brode schrijven**. Dat je aan literatuur geld kon verdienen, duidt ook op een groter wordend lezerspubliek. Dit was op zijn beurt een gevolg van de geleidelijke alfabetisering, de uitvinding van de roterende drukpers en de daling van de papierprijs toen men ontdekte dat papier uit hout kon worden gemaakt en niet langer uit lompen, zoals voorheen.

4. Onderzoek in het donker

Aan het begin van het verhaal wordt het **topos van "het blinde zien"** (zien zonder te kijken, zonder ogen, dus 'begrijpen') wordt in dit verhaal expliciet uitgewerkt. Niet alleen is er de zo bekende walm rook die we later ook bij Sherlock Holmes zullen terugvinden, er is ook Dupin die, wanneer hij hoort dat er iets onderzocht moet worden, de kamer met opzet donker houdt:

"If it is any point requiring reflection," observed Dupin, as he forbore to enkindle the wick, "we shall examine it to better purpose in the dark."

Het Parijse hoofd van politie lacht met deze schijnbare tegenstrijdigheid en begrijpt het niet. Nochtans suggereert deze houding van Dupin al de fout van de Perfect: hij hield zich te veel bezig met het zichtbare (niveau van de realiteit), terwijl de oplossing in de geest, de hersens, het hoofd van de detective te vinden is (niveau van de ideeën).

In dit opzicht herneemt Poe heel duidelijk een aantal thema's van **Sofokles' Oedipus**. Ook Oedipus gaat op zoek in de realiteit naar een waarheid die hij eigenlijk al weet: de voorspelling van het orakel en de wetenschap dat de wil van de goden wet is ("het noodlot is onoverkomelijk"). Hij had het antwoord in zichzelf kunnen vinden, maar was teveel bezig met de uiterlijkheden. Dupins oplossing voor het raadsel doet hem amper gebruik maken van zijn ogen, enkel zijn verstand.

Een andere, eerder **psychologische verklaring** zou ook kunnen zijn dat het afsluiten van één van de zintuigen de andere verscherpt en gevoeliger maakt. De vraag waarom Stevie Wonder zo goed muziek leerde spelen ondanks zijn handicap, is misleidend. Het antwoord is: door zijn handicap.

5. Het raadsel is zelf een raadsel

Het bevreemdende aan deze misdaad is vooral dat alle elementen waar een detective normaal naar op zoek gaat (wie? wat? waar? waarom? Wanneer?) omdat ze de oplossing van het raadsel zijn, hier gegeven zijn vanaf het begin. We weten wanneer minister D. de brief gestolen heeft en met welk doel. Het gaat hier dus allerm minst over een ontmaskering van de dader, maar eerder een ontmijning van een bom.

Het opmerkelijke is dat de Prefect de gegevens van de zaak als een raadsel aan August Dupin voorstelt. De verteller de Dupin vragen de Prefect keer op keer meer informatie omdat ze de misdaad niet vinden in de hoop informatie. Op een zeker moment zegt de anders bijna helderziende Dupin dat hij het niet helemaal begrijpt.

De manier waarop de Prefect de situatie uitlegt is dan ook uiterst omslachtig, alsof hij traag rond de pot draait om uiteindelijk tot de conclusie te komen dat de dame in kwestie gechanteerd wordt.

6. Wat gebeurde er precies in het koninklijk appartement?

De naamloze dame, madame X, heeft een brief ontvangen die zij van haar echtgenoot wil verborgen houden. Wanneer hij plotseling de kamer inkomt, slaagt zij er niet in deze tijdig te verbergen wanneer de minister haar kamer binnenkomt. Deze laat een brief achter naast die van haar en verlaat de kamer met de brief van de vrouw wanneer de echtgenoot binnenkomt. Door de inhoud van de brief kan zij in aanwezigheid van haar man natuurlijk niet openlijk protesteren. Het uiteindelijke doel van de chantage, wat de dief met zijn diefstal en de daarmee verbonden macht over de dame wil bereiken wordt niet duidelijk in het verhaal.

7. Wat staat er nu eigenlijk in de brief?

Nergens in het verhaal wordt duidelijk wat er nu precies in de beruchte brief staat en dat is terecht. De eigenlijke inhoud is volledig irrelevant voor het verloop van het verhaal. Het enige wat telt, is wat de brief kan aanrichten en bewijzen. Het is zelfs niet zeker of de Prefect van politie de inhoud kent voor hij de brief uiteindelijk van Dupin ontvangt.

Belangrijk is alleen dat madame X door het verlies van de brief

gecompromitteerd wordt in haar doen en laten. Het zou kunnen gaan over een amoureuze relatie, maar evenzeer over een complot tegen haar man.

De eigenlijke functie van de brief is uiteindelijk bewijslast: minister D. macht over de dame bestaat uit een mogelijke beschuldiging die kan worden bewezen met de brief. Zijn woord alleen, zo wordt benadrukt, zou niet volstaan en dat is de reden waarom de brief hij de brief permanent ter beschikking moet hebben.

8. Welke misdaad?

Als we even stilstaan bij de vraag over welke misdaad het in dit verhaal eigenlijk gaat, komen we tot een aantal belangrijke punten. We spelen in dit verhaal eerder verstoppertje dan 'zoek de dader' en denken dan ook dat als de brief gevonden is, de rechtsorde teruggekeerd is. Eigenlijk is dat niet het geval. We verwachten een zoektocht, krijgen die ook en voor we het weten zijn we op zoek naar een brief in plaats van naar de 'boef'.

8.1. In zoverre Madame X de inhoud van de brief aan haar man wil verbergen en die de hoogwaardigheidsbekleder van het land is, moet de brief wel iets illegaals bevatten. In feite is de brief dus het ultieme bewijs van de misdaad. De politie en de detective staan hier eigenlijk aan de kant van de misdadigster die haar sporen wil uitwissen en daarom de brief terug wil stelen. Op deze manier bekeken is minister D. dan ook een detective die Madame X als een misdadigster ontmaskert door de brief te stelen.

8.2. Evenzeer zou de brief onwaarheden kunnen bevatten en een complot om Madame X met opzet te compromitteren. Over de briefschrijver wordt in het verhaal niets gezegd, dus we mogen ook niet concluderen dat hij aan de kant van de dame staat. Hij kan ook samen met minister D. in het complot zitten. De misdadiger is dan duidelijk aan de kant van de minister, terwijl Dupin en Perfect G. dan aan de kant van 'de goeden' staan.

9. Telecommunicatie

Op het eenvoudigste niveau handelt het verhaal over het terugbrengen van een eigendom (de brief) naar de rechtmatige eigenaar. Een brief is natuurlijk niet zoals een paraplu die je vergeten bent. Het fysieke blad is slechts het medium en bij een brief gaat het om de inhoud. Over de inhoud heeft de dame in dit verhaal alle controle verloren.

9.1. Het zijn niet Madame X's woorden die het bezwendend

materiaal vormen. De auteur van de brief is verantwoordelijk voor de woorden en het is niet zeker of hij in de brief de waarheid spreekt. De vrouw wordt terecht of ten onrechte slachtoffer van de brief en niets doen. Zij is als ontvanger van de brief, volledig passief.

9.2. De brief (niet haar woorden) is fysiek niet meer in haar bezit, maar gestolen door minister D. De inhoud kan dus gelezen worden door D., maar mogelijk ook anderen en kan een bezwarende invloed hebben, los van het feit of de brief de waarheid bevat of niet.

9.3. In haar poging om de situatie recht te zetten moet Madame X precies doen wat ze tot elke prijs wil vermijden: nog **meer mensen over de brief inlichten.** Perfect van politie G.- en Dupin zullen uiteindelijk blootgesteld worden en de brief kunnen lezen.

9.4. De brief is geen misdaad, maar een **verwijzing** naar een misdaad. Wat de dame ook mispeuterd mag hebben, de brief is het bewijs ervan. De brief is slechts een teken van iets anders.